

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Qvalis vita, & honestas clericorum esse debeat. cap.i.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

SPECVLI

CANONICORVM,
ET ALIORVM ECCLESIA-
STICORVM, DE VITA, ET HO-
NESTATE, QUÆ AB EIS VERBO,
ET SERMONE, VEL ACQVIRITVR,
ET CONSERVATVR: VEL AMIT-
TITVR, AVT VIOLATVR,

LIBER PRIMVS.

Qualis vita, & honestas clericorum esse debeat.

CAPVT PRIMVM.

SACROSANCTA Tridentina Synodus animaduertens decere omnino, clericos in sortem Domini vocatos, sic vitam moresque suos omnes componere, vt habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil nisi graue, modera- tum, ac religione plenum præ se ferant: leuia etiam de- licta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant, vt eorum actiones cunctis adferant venerationem: statuit ^a, vt quæ alias à summis Pontificibus, & à sacris conciliis de clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaq; retinenda, ac simul de luxu, comestationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscumque criminibus, necnon secularibus nego- tiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerūt, eadem in posterum eisdem poenis, vel maioribus arbitrio or- dinarij imponendis, obseruentur: Nec appellatio execu- tionem

*Clericis actio-
nes cunctis de-
bet adferre ve-
nerationem.
a Sess. 22. de re-
form. cap. 1.*

tionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, suscipiat. Si qua verò ex his in deturbinem abiisse compererint, ea quam primò in usum reuocari, & ab omnibus accuratè custodiri studeant: non obstantibus consuetudinibus quibuscumque: ne subditorum neglecta emendationis, ipsi condignas Deo vindice pœnas persoluant. Nam quo maiore in Ecclesia Dei & vtilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligētius sunt obseruanda, vt actuum operumq; suorum testē habeant publicam existimationē & attestacionem, ne calūniis & obtrectationibus derogetur muneri, & officio eorū. Et vt videntes ministros altaris cōgruis ornatos moribus, & virtutibus, auctore prædicent, & Dominū venerentur, qui tales seruulos habeat. Laus enim Domini, vt D. Ambrosius inquit ^a, vbi munda possessio, & innocēs familię disciplina. Deinde nihil est, quod alios magis ad pietatē, & Deū cultū assiduè instruat, quàm eorū vita, & exemplū, qui se diuino ministerio dedicarūt. Cū enim à rebus seculi in altiore sublati locum conspiciantur, in eos tanquam speculum reliqui oculos conijciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur.

Deploranda igitur profectò res est, aded nūc apud clericos honestatem viluisse, vt plurimis indecorum, & inhonestum, & naturæ suę contrarium videatur, decorē, & honestè viuere: cū tamen Cicero homo ethnicus, de officiis scribens ^b dixerit, nos ad honestatem natos esse, eamque aut solam esse expetendam (vt Zenoni visum fuit) aut certè omni pondere, & æstimatione grauiorem esse habendam, quàm reliqua omnia; quod Aristoteli placuisse testatur. Itaque necessum esse, quod honestum sit, id esse aut solum, aut summum bonum. Et ea deliberanda omnino non esse, in quibus est turpis ipsa deliberatio: Atque etiam in omni deliberatione celandi, & occultandi spem, opinionemque remouendam. Satis enim nobis, inquit, (si modò in philosophia aliquid profecimus) persuasum esse debet, si omnes deos, hominesque celare possimus, nihil tamen auarè, nihil iniuste, nihil libidinosè, nihil incontinenter esse faciendum. O vtinam hæc omnium clericorum memoriæ perpetuò infixæ permaneret sententia, & ab iisdem obseruaretur.

Certe

^a lib. 1. offic.
cap. 50.

Clericorum vita alios ad pietatem, si bona fuerit, instruit. Clerici sunt speculum laicorum. Laici ex clericis sumunt, quod imitentur.

^b lib. 1.

Honestas Zenoni sola esse expetenda videbatur. Honestas Aristoteli omni æstimatione grauior.

Nihil mali faciendum est, et si Deum, & omnes homines celare possimus.

Certè insignem in clero videremus honestatem. Nam ut idem in Tusculanis quæstionibus scribit, ad ferendum dolorem placidè, & sedatè, plurimum proficit toto pectore, ut dicitur, cogitare, quàm id honestum sit. Sumus enim natura, ut ante dixi (dicendum est enim sæpius) studiosissimi appetentissimiq; honestatis. Cuius si quasi lumen aliquod aspexerimus, nihil est, quod, ut eo potiamur, non parati simus & ferre, & perpeti: Et sola honestate vitam asseruit contineri beatam. Item & D. Ambrosius in honestate vitam beatam positam esse minimè dubitavit, sed illam, inquit, scriptura appellat æternam; ostendens aliam Christianorum, aliam ethnicorum vitam fuisse beatam. Tantus enim splendor honestatis est, ut vitam beatam efficiant tranquillitas conscientiæ, & securitas innocentiae. Et ideo, sicut exortus sol lunæ globum, & cætera stellarum abscondit lumina, ita fulgor honestatis, ubi verò, & incorrupto vibrat decore, cætera, quæ putantur bona secundum voluptatem corporis, aut secundum seculum clara, & illustria, obumbrat. Vnde & Cicero dicit: Tu, inquit, cum honestas in voluptate contemnenda consistat, honestatem cum voluptate, tanquam hominem cum belua copulabis? Sed in eo hic errabat, quod claram, & illustrem in hoc mundo gloriam honestate quærendam arbitraretur. Nam, ut B. Ambrosius inquit, beata planè honestas est, quæ non alienis æstimatur iudiciis; sed domesticis percipitur sensibus, tanquam sui iudex. Neque enim populares opiniones pro mercede aliqua requirit, neque pro supplicio pauet. Itaque quo minus sequitur gloriam, eo magis super eam eminent. Nam qui gloriam requirunt, his iam merces præsentium umbra futurorum est, quæ impedit vitam æternam. Quod in Euangelio scriptum est: Amen dico vobis, si receperunt mercedem suam; de his scilicet, qui velut tuba canendo, vulgare liberalitatem suam, quam faciunt circa pauperes, gestiunt. Similiter & de ieiunio, quod ostentationis causa faciunt: Habent, inquit, mercedem suam. Honestatis igitur est vel misericordiam facere, vel ieiunium deferre in abscondito, ut mercedem videatis à solo Deo tuo quærere, non etiam

a lib. 2.

Honestatis secundum naturam sumus studiosissimi et appetentissimi. b lib. 5. Tr. sc. quæst.

Honestate vita cõmetur beata c lib. 2. offic. cap. 1.

Vita æterna continetur honestate.

Honestatis quantum sit splendor.

d in academie. quæst. lib. 2.

Honestatem cum voluptate, tanquam hominem cum belua copulare. c lib. 2. offic. c. 1.

Quæ honestas beata sit.

f Matt. 6. cap.

A ij ab ho-

ab hominibus. Nam qui ab hominibus quærit, habet mercedem suam; qui autem à Deo, habet vitam æternam, quam præstare non potest nisi auctor æternitatis, sicut illud est ^a: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso. Vnde expressius scriptura vitam æternam appellauit eam, quæ sic sit beata, vt non hominum opinionibus æstimanda relinqueretur, sed diuino iudicio committeretur. Quare non inconueniens, nec inutile fore putauimus, si illa, quæ alias à summis Pontificibus, & à sacris conciliis, sed præcipuè à Tridentino de clericorum vita, & honestate, & aliis eodem pertinentibus statuta sunt, sub certis titulis digererentur, vt illis clerici, tanquam in speculo se contueri, & contemplari possint, & videre num vitam vocationi, & ordini suo conuenientem, atque conformem ducant: si non hinc discant, quid illis faciendum, quidve vitandum sit. His enim rebus, quæ tractantur in vita, modum quædam adhibentes, & ordinem, vt Cicero inquit ^b, honestatem & decus conseruabimus.

De fide, eiusq; professione. CAPVT II.

DIVIDITVR autem in quatuor locos honesti natura, & vis ^c, quorum primus est sapientia, atque prudentia, quæ in veri inuestigatione, & cognitione versatur, atque consistit, & scientiæ plenioris infundit cupiditatem. Secundus iustitia, quæ suum cuique tribuit, alienum non vendicat, vtilitatē propriam negligit, vt communem æquitatem custodiat. Tertius fortitudo, quæ in rebus bellicis, & domi, excelsi animi magnitudine, corporisque præstat viribus. Quartus temperantia, quæ modum, ordinemque seruat omnium, quæ vel agenda, vel dicenda arbitramur. Quare cum Christianorum, & præsertim clericorum veri cognitio, atque sapientia versetur, & consistat potissimum in fide illa sancta catholica, & Apostolica ^d, quid de illa SS. Tridentina Synodus decreuerit, & definiert, dicemus. Ex qua manifestum erit, illam nõ modo ad honestatem, verum etiam ad æternam salutem, & beatitudinem esse necessariam. Constat enim, vt D. Augustinus inquit ^e, neminẽ ad veram

^a Luc. 27.

Cur hic liber
Speculum in-
scribatur.

^b lib. 1. offic.
Honestas quo-
modo conseruetur.

^c D. Ambros.
de offic. lib. 1.
cap. 24. & 25.
& Cic. lib. 1.
offic.
Honestatis loci
quot sint.

Clericorum veri
cognitio in
quo consistat.
^d August. li. 2.
retract. cap. 64.
et Ench. cap. 2.
& 3.
^e serm. 38. de
temp. & serm.
181. ibid.